

TÔN GIÁO Ở NƯỚC NGOÀI

GÓP THÊM MỘT CÁI NHÌN VỀ TÔN GIÁO MỸ

NGUYỄN MẠNH CƯỜNG^{*}

Tôi chưa có ý định giới thiệu những thông tin này chỉ bởi chúng có thể vượt ra khỏi khả năng chuyên môn của tôi. Hơn nữa, những sinh hoạt tôn giáo của người Mỹ, ở Mỹ là rất đa dạng, phong phú và phức tạp.

Trong cuốn sách của Douglas K. Stevenson khi đề cập đến tôn giáo ở Mỹ với dòng tít: “Tôn giáo - Một dân tộc đặt dưới Chúa” đã viết như sau: “Khi xét về vấn đề tôn giáo Hoa Kỳ, chúng ta lại một lần nữa gặp phải vấn đề đặc biệt Mỹ. Ngay từ khi nước Mỹ mới là một quốc gia, người Mỹ đã phân tách một cách thận trọng nhà thờ và nhà nước, tôn giáo và chính phủ. Hiến pháp Mỹ, đặc biệt là bản sửa đổi đầu tiên, cấm nhà nước có bất kỳ sự thiên vị nào đối với bất kỳ một tôn giáo nào hay có bất kỳ sự ngăn cản nào đối với hoạt động của một loại hình tôn giáo bất kỳ. Do vậy, không có loại thuế nhà thờ nào trên đất Hoa Kỳ, và cũng không có nhà thờ nào chính thức thuộc nhà nước hay một loại hình tôn giáo nào được nhà nước hỗ trợ. Không hề có những ngày hội tôn giáo hợp pháp hoặc chính thức”.

Vấn theo Douglas: “Cái mà người ta cho rằng nước Mỹ đã từng là, và có thể là, một quốc gia da trắng, thuộc dòng dõi Anglo - Saxon và theo đạo Tin Lành (WASP) đã qua khá lâu. Nhưng các cuộc điều tra cho thấy rằng tôn giáo vẫn tiếp tục có vai trò quan trọng đối với rất nhiều

người Mỹ nếu như so sánh với những người dân ở nước khác. Một cuộc trưng cầu ý dân cấp quốc gia vào năm 1994 cho thấy rằng 59% người Mỹ coi tôn giáo có vai trò quan trọng đối với cuộc sống của mình. Và vẫn có 69% người Mỹ cho rằng tôn giáo đã mất ảnh hưởng trong đời sống của nước Mỹ.

Số thành viên trong nhóm được gọi là nhà thờ Tin Lành “chủ chốt” ở Mỹ trên thực tế đã giảm 8% trong 10 năm qua. Hơn thế nữa, số lượng người đi nhà thờ của nhóm Cơ Đốc giáo cũng giảm 1/3 trong cùng thời gian. Ngược lại, thành viên của các nhà thờ Thiên Chúa giáo chính thống tăng khoảng 35% và giáo đoàn Do Thái - Cơ Đốc tăng khoảng 100%. Sự tăng lên của các nhóm Thiên Chúa giáo chính thống đã thu hút được sự chú ý của dư luận. Một lí do là nhóm nhà thờ này đã công khai hoá niềm tin của mình và họ cố gắng gây ảnh hưởng đối với đời sống công cộng và các quá trình chính trị. Nhiều nhóm tôn giáo có hệ thống “truyền thông” riêng được tài trợ bởi chính họ và các thành viên... Một điều chắc chắn rằng, việc hệ thống thông tin Mỹ tập trung chủ yếu vào các vấn đề tình dục và các vụ bê bối về thuế thân của một số nhóm chính thống cùng hệ thống tuyên truyền trên truyền hình đã

*. TS., Viện Nghiên cứu Tôn giáo.

làm tổn hại lớn đến lòng tin của các tín đồ⁽¹⁾.

Theo dõi các tư liệu của Douglas K. Stevenson đưa ra nhiều lúc thấy tất rất rối, phức tạp, với nhiều hệ thống số liệu chồng chéo thậm chí phủ định nhau. Song trong đó, có nhiều con số cho thấy một thực trạng tôn giáo Mỹ có rất nhiều nhóm phái tồn tại trong cùng một tôn giáo. Cảnh đó chúng ta đã cảm nhận được tính phức tạp của tôn giáo Mỹ qua lời cảnh báo chưa phải là cuối cùng của ông.

Gần đây, trên hệ thống truyền thông chúng ta thấy khá nhiều tư liệu mới cập nhật mà chủ yếu vẫn tập trung vào hệ thống nhà thờ Tin Lành ở Mỹ.

Vào đầu tháng 4 năm 2001, trên hệ thống thông tin Mỹ cho chúng ta thấy cuộc chống đối quyết liệt giữa các nhóm tôn giáo được gọi là tiến bộ với tôn giáo cánh hữu, xấu xa, phản tiến bộ. Theo như bài viết thì hiện tại có một liên minh mới (New coalition) của hơn 200 nhóm tôn giáo tiến bộ chống lại các tôn giáo cánh hữu, bảo thủ⁽²⁾.

Cũng vào khoảng tháng 4 này, chúng ta lại nhận được một thông tin nữa bàn về các nhà thờ Tin Lành ở Atlanta Mỹ với tiêu đề: *"Atlanta Baptist Form new group over Gay issue"*. Theo thông báo trên thì, đại biểu của 18 nhà thờ Tin Lành ở phía Nam Atlanta không hài lòng với hai nhà thờ khuyến khích "Gay - Supportive churches" đã tách ra khỏi hiệp hội nhà thờ Tin Lành Atlanta để thành lập một hội mới vào đêm ngày thứ ba (18/4/2001).

Nhóm mới này đã được thành lập sau khi thất bại tại hai lần bỏ phiếu vào năm 2001 tại hiệp hội. Trong cuộc họp này có tới 99.000 người đại diện cho hơn 100 giáo đoàn truyền giáo đã nhất trí trục xuất hai nhà thờ Oakhurst và Virginia - Highland ra khỏi hiệp hội vì đã có những dấu hiệu Gay - Affirming churches. Hai nhà thờ trên tỏ ra rất bất mãn nên đã từ

bỏ hiệp hội để thành lập một nhóm tôn giáo mới (new group)⁽³⁾.

Vậy Gay - Supportive và Gay - Affirming Churches có nghĩa gì?

Trong một lần tiếp xúc với các tư liệu của tờ Diễn đàn Chicago (Chicago Tribune), chúng tôi thấy có một tư liệu nói về vấn đề này. Tôi vẫn nghĩ, đây là những sinh hoạt nội bộ của bản thân phái Trưởng Lão, nên chưa có ý giới thiệu tư liệu này. Sau khi nhận được những thông tin vừa nêu trên, tôi thấy cần phải giới thiệu qua những thông tin này để mọi người có thể hiểu thêm về thuật ngữ "Gay" cũng như nhóm tôn giáo mới mang ý nghĩa như "Gay- Supportive churches" hay "Gay - Affirming churches".

Trước tiên "Gay" trong đời sống Mỹ vẫn được hiểu là những hoạt động "tình dục đồng giới". Theo cách diễn giải dân gian với hàm ý chơi chữ thì, Gay được hiểu như "Same - Sex" hay "Same - Sex Union". Còn theo Từ điển Anh - Anh thì Gay = Homo Sexual. Song trong chừng mực nào đó, thuật ngữ *Gay* trong nghi thức tôn giáo nên hiểu hơi khác với "Đồng tính luyến ái" (Homo Sexual) của đời thường. Gay được coi như hoạt động tình dục đồng giới chỉ xảy ra trong các nghi lễ của nhà thờ thuộc phái Trưởng Lão. Sau đây là sự bộc bạch của những người trong cuộc:

"Ban chỉ đạo nhà thờ Mỹ trên tờ Thứ Tư, có nhiệm vụ phải ra những quyết định gửi cho các giáo đoàn, tặng lễ về những biểu hiệu rõ ràng về hình thái hành lễ "tình dục đồng giới" - nghi thức dành cho từng cặp tình dục đồng giới ở nam và nữ.

1. Douglas K. Stevenson. *American life and Institution*, English language Programs Division and Division for The study of The U.S., Bureau of Education and Cultural Affairs U.S Information Agency Washington D.C. 20547, 1996, p. 46-47.

2. Steve Camey. *Religious Progressives organize to combat religious right*, (9/4/2001).

3. Gayle White. *Atlanta Baptist form new group over gay issue*, (18/4/2001).

Việc cần làm là loại bỏ những cấm kỵ của hình thức nghi lễ này, nhà thờ còn khuyến khích thêm việc tình dục đồng giới ở nam và nữ và sẽ chấm dứt một cách đau đớn các tranh luận bao trùm lên những gì đã diễn ra trong 3 thập kỉ qua về vai trò của nhà thờ.

Mizi Henderson đồng chủ tịch giáo hội More Light Presbyterian đã nói: Quyết định này cũng đồng nghĩa với cân nhắc làm giảm thiểu tối đa hoặc thoả mãn hơn đôi chút, khi mà nhà thờ còn tiếp tục làm nhiệm vụ phòng mục sư cho toàn bộ các thành viên.

Cô ta còn nói: Các mục sư sẽ còn thấy nhiều loại hình giống với nghi thức tình dục đồng giới, bởi vì họ không hề sợ các giáo luật từ nhà thờ.

Theo Rev. John Buchanan, một linh mục của Chicago's Fourth Presbyterian Church và là thành viên sáng lập của Covenant Network, một nhóm Trưởng Lão ủng hộ cho loại hình chúc phúc này, cho rằng còn quá sớm để cử hành phụng vụ.

Buchanan đã nói: Sẽ là chưa thích hợp khi xác nhận một cách vội vàng sự thắng lợi của nhóm phái này. Những ai nhìn thấy sự trống rỗng, sẽ không măm mà gì để cổ vũ cho những người tình dục đồng giới cũng như được chia ra bởi lịch sử thâm kín của Trưởng Lão đưa ra cho giới tăng lữ địa phương và quyền tự trị của giáo đoàn trong quyết định ghi nhận những người ủng hộ mù quáng bởi nhà thờ theo phái bảo thủ.

Có nhiều nhóm Trưởng Lão đối đầu với những cấm đoán bởi họ có cái nhìn biệt lập giữa những đề xuất chính sách và những cản trở gay gắt về tự do hành lễ của đoàn mục sư.

Giles William đã khẳng định: sự thực hành lễ thụ phong là công việc của liên minh phái Trưởng Lão bảo thủ.

Giáo phái này, với 2,6 triệu người, đã được nhắc tới vào đầu tháng này (tức

tháng 3/ 2001), theo những điều tra ngẫu nhiên ở phái Trưởng Lão đã chỉ ra rằng 57% số người được hỏi ủng hộ việc gỡ cấm nghi thức tình dục đồng giới ở nam và nữ.

Sự căng thẳng bao trùm lên bởi những người theo nhóm "Tình dục đồng giới làm tắc nghẽn con đường chính dẫn vào giáo đoàn Tin Lành. Tháng 5 năm 2000 nhóm The United Methodist Church đã biểu thị sự phản kháng của mình trong khi đang bỏ phiếu nhằm bảo vệ lệnh cấm nghi lễ tình dục đồng giới. Nhà thờ Tin Lành thuộc phái thánh Luther đã làm nản lòng những người theo hình thức nghi lễ tình dục đồng giới, khi không làn gì ủng hộ họ. Thậm chí những người làn lẽ nhập đạo Tin Lành đã phản đối cách hành lễ này.

Một vài người làm công việc quản lí giáo khu có tổ chức nghi thức tình dục đồng giới. Nhìn chung, các nhà thờ địa phương đã không tuân thủ những điều khoản giáo hội ban hành.

Trong khi đó, Hiệp hội nhà thờ Cơ Đốc đã ủng hộ nhóm tình dục đồng giới và đề nghị phê chuẩn nghi thức này.

Phái Trưởng Lão đã huỷ bỏ những tuyên bố cấm đoán không có trong thiết chế nhà thờ về việc "hôn nhân tình dục đồng giới". Bởi lẽ theo luật của nhà thờ xác định việc hôn nhân như: "*Một hợp đồng dân sự giữa người đàn ông và người đàn bà*". Song vẫn còn thấy rất nhiều nghi thức đồng dục ở nữ cũng như một vài trường hợp khác nhau.

Cynthia Campbell, Chủ tịch của cuộc hội thảo Thần học Mc Cormick đã nói: "Sẽ là không có bất cứ cái gì trong thiết chế của chúng ta khi mà cho đó là sự phá pháp". Cũng giống như Henderson, đã viết rằng: Các linh mục có thể phải thực hiện các nghi thức liên minh nhà thờ một cách bất đắc dĩ để tránh cho những tranh luận ở toà án.

Nhà thờ không hề giữ lại những con số thống kê về những vụ việc của loại hình lễ tình dục đồng giới ở nữ xảy ra trong nhiều năm qua, song theo Henderson, thì cô ta đã tham dự vài buổi lễ như vậy. Còn hiện tại thì chắc chắn sẽ xảy ra nhiều hơn.

Vào cuối tháng 6 năm 2000, chính sách tối thượng của Đại Hội đồng Nhà thờ Cơ Đốc vẫn đề cao “tính ép xác” và có bài chống lại hình thái này như sau: “Tài sản của nhà thờ sẽ không được sử dụng và các giáo chức của nhà thờ sẽ không đủ tư cách để tham gia vào các buổi lễ hoặc có bất cứ lời thông báo nào về việc thờ Chúa của những kẻ tình dục đồng giới ở nữ nhằm làm mâu thuẫn với mục đích của Chúa”.

Bản kháng nghị này được gửi tới 173 nhóm phái thuộc Phái Trưởng Lão, hoặc tới các “tôn giáo ép xác”, thông qua những lá phiếu bầu chưa phải là cuối cùng. Trên tờ Thứ Tư của nhà thờ đã có rất nhiều người phản đối ý kiến này.

Cuộc thảo luận này đã bàn tới vai trò của hoạt động “tình dục đồng giới” trong nhà thờ ở những nơi xa xôi hẻo lánh. Theo dự kiến thì từ 9 tháng 7, các Hội đồng Giáo phái Dân Tộc, thuộc phái Trưởng Lão sẽ tiến hành bầu cử lấy ý kiến của các giới đoàn tăng lữ và các giáo chức thích có hoạt động tình dục trong việc hôn nhân khác giới hoặc “sống độc thân trinh bạch”.

Theo như phát biểu của người phát ngôn nhà thờ Gary Luhr thì: Giáo phái này đang ngày càng bị chia rẽ về những vấn đề rất thông thường.

Theo Giles thì phái Trưởng Lão bảo thủ sẽ cố gắng huỷ bỏ những kháng nghị dựa trên nguyên tắc của Kinh Thánh. Campell và những nhà cải cách của phái Trưởng Lão sẽ khuyến nghị nhà thờ nhằm chống lại đạo luật sống ép xác và đòi quyền quyết định sẽ phong chức cho ai thời gian này.

Một nữ mục sư đã nói: “Chúng ta muốn tất cả, chúng ta có thể khuyến khích đối thoại và giao cấu. Chúng tôi muốn mở rộng hình thức tình dục đồng giới ở mọi người phụ nữ. Song chúng tôi lại cũng muốn nhà thờ là nơi để mọi tông đồ đứng đắn sẽ có thể lặng yên cầu nguyện”⁴.

Lời nói của vị nữ mục sư này sẽ tác dụng gì đây khi mà bản thân giáo phái hiện đang bất đồng với nhau.

Cuộc sống của một cơ chế thị trường vẫn đang sôi động, đang luồn lách vào từng ngõ ngách sinh hoạt thường nhật của các tông đồ, của các tôn giáo... làm tăng nhận thức và nhu cầu thể xác của chính những con người “ép xác khổ hạnh” trong các nhà thờ... Thậm chí đó là nhu cầu tình dục đồng giới, chứ không đơn thuần là tình dục khác giới như trước đây.

Phái Trưởng Lão rõ ràng đang đứng trước một thách thức mới, một nhu cầu phân chia thành nhóm phái tôn giáo mới. Và sự kiện này đã xảy ra. Đã lại có một nhóm phái “Tình dục đồng giới” được nảy sinh ra từ Phái Trưởng Lão của đạo Tin Lành.

*
* * *

Trong nhiều văn bản, nhiều bài viết đã và đang hiện hành cho thấy có nhiều nhóm phái tôn giáo mới đã ra đời ở nhiều nơi trên thế giới chứ không riêng gì ở Mỹ. Chính vì vậy thuật ngữ “Tôn giáo mới” mà chúng ta đang dùng ở đây chỉ nên hiểu như: New Group, New Coalition hay chỉ là “New Association” mà thôi. Những nhóm phái “Tôn giáo mới” này đều ra đời từ những tôn giáo lớn cơ bản mà chúng ta đã biết trong nhiều năm trước đây./.

4. Julia Lieblich. Presbyterian Clergy gets says on same - sex union, (15/3/2001).